

Zápis

z obhajoby disertační práce pana Mgr. Jiřího Frýdy

konané dne 10. 09. 2014

Téma práce: „Ohrožení ekonomických zájmů EU ve Střední a Jižní Americe“

přítomní: dle prezenční listiny

Předsedkyně komise paní prof. A. Housková zahájila v 11.00 obhajobu a představila přítomným kandidáta.

Školitel prof. Opatrný blíže představil kandidáta. Seznámil komisi s jeho prací, zhodnotil průběh jeho studia a profesní životopis v posledních čtyřech letech (ministerstvo zahraničních věcí, ambasády v Severní Koreji a Číně), zmínil zájem kandidáta o komplexní problematiku jak Latinské Ameriky, tak Číny.

Prof. Housková požádala kandidáta, aby představil svou disertační práci.

Kandidát navázal na prof. Opatrného, zejména popsal vývoj vztahů jednotlivých zemí Mercosur k EU (rámcovou dohodu o spolupráci, bilaterální smlouvy), popsal politický vliv v USA v oblasti, vymezení hranic spolupráce EU jak po pádu železné opony, tak změny struktur a hranice spolupráce po Maastrichtské dohodě (patnáctileté směřování k dohodě o volném obchodu).

Zvláštní pozornost zaměřil na Čínu, její politický a hospodářský vývoj v období od událostí na Tchien-an-men do dneška, její zájem také o Latinskou Ameriku, přestože z hlediska využívání nerostných zdrojů je pro Čínu dopravně výhodnější Afrika. Čína neprojevovala v oblasti politické zájmy (s výjimkou Peru) a stala se přijatelným obchodním partnerem. Disertační práce postihuje situaci do roku 2013.

Prof. Housková potom přečetla podstatné části a závěry posudků oponentů prof. Martina Kováče, FF UK Praha a prof. Ivo Bartočka, FF UP Olomouc. Oponenti nebyli přítomní, a tudíž se nemohli přímo vyjádřit k vystoupení kandidáta.

Kandidát Mgr. Jiří Frýda reagoval na oba posudky oponentů. K posudku prof. Bartočka: pragmatismem je míněna strategie vyjednávání EU s CAN a Mercosurem, kdy jednání s regionálními bloky směřovala k bilaterálním jednáním s Brazílií – EU následovala bilaterální přístup CLR a USA. EU opouštěla svůj dosavadní způsob nahlížení na vyjednávání skrze uskupení států.

Diskuse:

Prof. Opatrný se zeptal na situaci kolem brazilského výrobce letadel Embraer a plnění dohod s CLR. Kandidát Mgr. Frýda konstatoval, že Čína má doposud uzavřené nebe pro soukromé lety (do výše 1,5 km), v letecké vlastní zájmy, skoupila řadu výrobců především v USA, tvrdě prosazuje vlastní zájmy. Snahy Brazílie o prosazení spolupráce s CLR v letecké oblasti jsou v útlumu i přes politické snahy Brazílie. Samotná Brazílie má zájem především o komoditní obchod, jehož zisky směřuje do udržení vlastních sociálních programů. Nelze však

opomenout vliv ČLR na Brazílii v oblasti deindustrializace i přes ochranářský trh.

Doc. Křížová se dotázala na možný budoucí vývoj ve vztazích Čína vers. Latinská Amerika a Čína vers. „zbytek světa“. Mgr. Frýda reagoval tím, že trendy obchodní výměny ukazují analýzy z akademické, vládní a i soukromé sféry. Nelze vnímat ČLR jako rozvinutou zemi, neboť mezi jednotlivými oblastmi jsou značné rozdíly v ekonomické a sociální rovině. Společnost je stále v rozvoji, infrastruktura není dobudovaná, „je třeba víc drátů, víc asfaltu, víc benzínu, víc nafty...“ Své obchodní zájmy má v Latinské Americe také Japonsko, Jižní Korea, Indie. I tyto země vytváří tlaky na nerostné a komoditní trhy včetně odbytiště svých výrobků.

Prof. Housková v návaznosti zmínila odbyt čínských výrobků a pozice ČLR v této oblasti v Latinské Americe vůči EU.

Mgr. Frýda podotkl, že Čína úspěšně exportuje výrobky s přidanou hodnotou do zemí Latinské Ameriky byť nižší kvality než EU a USA, „dováží však téměř výhradně suroviny. EU se nechává ukolébat dosavadní pozici, ale je třeba velmi pozorně sledovat vývoj za posledních pět až deset let, který jasně ukazuje tendenci. EU již nyní by měla tvrdě bojovat přinejmenším o udržení pozic ve srovnatelném objemu. Prof. Janský k tématu doplnil, že například měď je objektem nejvyššího zájmu, náhodně je možné se setkat s odborníky z EU či USA, kteří pracují pro čínské těžební a zpracovatelské firmy.“

Prof. Opatrný vznesl dotaz na snahu diverzifikovat podíl vlivu čínských ekonomických zájmů v zemích Latinské Ameriky (především pak Brazílie).

Mgr. Frýda konstatoval, že pokud má Brazílie ekonomické problémy, pak se stávají problémem politickým, naopak Chile, které je rozvinutou a fungující zemí, dokáže o to více Číně čelit. Naopak Ekvádor a Venezuela jsou těmi nejhoršími příklady (ČLR používá zvýhodněné ceny ropy ke swapovým obchodům v USA). Argentina se chová podobně jako Venezuela s těžištěm v agrární oblasti. Obecně lze říci, že čím je stabilnější institucionální a ekonomické prostředí, tak tím je lepší vyjednávací pozice vůči Číně. Čína má nadbytek absolventů univerzit a projevuje se „export“ nejenom manuální práce, ale také „bílých límečků“. Doc. Křížová podotkla, že popisovaná situace připomíná britský kolonialismus 19. století.

Prof. Housková na závěr konstatovala, že odborná diskuse prohloubila probírané aspekty disertační práce. Poděkovala komisi za účast a uzavřela obhajobu ve 12.00 s tím, že komise přistoupí k hlasování bez přítomnosti kandidáta.

Vyhlášení výsledků tajného hlasování: počet členů komise: 5, přítomno členů komise: 5, kladných hlasů: 5. Komise navrhla udělit titul doktor (Ph.D.)

Zapsala: PhDr. Alena Prouzová
komise

Podpis předsedy

